MODAL VERBS

CAN MAY MUST

МОДАЛ ФЕЪЛИ НИМА?

МОДАЛ ФЕЪЛИ БОШҚА МУСТАҚИЛ ФЕЪЛЛАР КАБИ БИРОР БИР ИШ ХАРАКАТИНИ ЭМАС, БАЛКИ ИШ ҲАРАКАТИГА БЎЛГАН МУНОСАБАТНИ АНГЛАТАДИ.

- ***CAN ------ ҚИЛА ОЛМОҚ, АҚЛИЙ ВА ЖИСМОНИЙ ҚОБИЛИЯТ***
- ***MAY----- (БАЖАРИШИ) МУМКИН***
- ***MUST ----(БАЖАРИШИ) ШАРТ***

МОДАЛ ФЕЪЛЛАР ЎЗИГА ХОС ҲУСУСИЯТЛАРГА ЭГА БЎЛИБ, УЛАР ҚУЙИДАГИЛАРДИР:

- МОДАЛ ФЕЪЛЛАР ШАХС ВА СОН ҚЎШИМЧАСИНИ ОЛМАЙДИ.
- МОДАЛ ФЕЪЛЛАРДАН КЕЙИН КЕЛГАН ИНФИНИТИВ TO ЮКЛАМАСИСИЗ ИШЛАТИЛАДИ.
- МОДАЛ ФЕЪЛЛАР КЎМАКЧИ ФЕЪЛСИЗ ИШЛАТИЛАДИ.
- МОДАЛ ФЕЪЛЛАР БУЙРУҚ ГАПНИ ТАШКИЛ ҚИЛМАЙДИ.

CAN МОДАЛ ФЕЪЛИ ЎЗИДАН КЕЙИН МУСТАҚИЛ ФЕЪЛ БИЛАН БИРГА БИРОР ИШ - ҲАРАКАТНИНГ АКЛИЙ ВА ЖИСМОНИЙ ЖИҲАТДАН МУМКИНЛИК ВА ҚОБИЛИЯТНИ БАЖАРИЛИШИНИ, ИМКОНИЯТ, АЖАБЛАНИШ МАЪНОЛАРИНИ ИФОДАЛАЙДИ. CAN МОДАЛ ФЕЪЛИ ЎЗБЕК ТИЛИГА ҚИЛА ОЛМОҚ, ҚЎЛДАН КЕЛМОҚ ДЕБ ТАРЖИМА ҚИЛИНАДИ. CAN МОДАЛ ФЕЪЛИ ТО ЮКЛАМАСИСИЗ ҚЎЛЛАНИБ, ДОИМО ЕТАКЧИ ФЕЪЛ БИЛАН БИРГАЛИКДА ГАПДА КЕСИМ ВАЗИФАСИНИ БАЖАРАДИ.

I CAN READ. – МЕН ЎҚИЙ ОЛАМАН.
WE CAN SPEAK ENGLISH. – БИЗ ИНГЛИЗЧА ГАПИРА ОЛАМИЗ.
HE CAN DO IT HIMSELF. – У БУНИ ЎЗИ ҚИЛА ОЛАДИ.

CAN

CAN ЎРНИГА TO BE ABLE TO НИ ИШЛАТСА ҲАМ БЎЛАДИ. TO BE ABLE TO ҲОЗИРГИ, ЎТГАН ВА КЕЛАСИ ЗАМОНДА ИШЛАТИЛАДИ:
CAN МОДАЛ ФЕЪЛИНИНГ ЎТГАН ЗАМОН ШАКЛИ COULD + V ИШ - ҲАРАКАТНИ ЎТГАН ЗАМОНДА СОДИР ЭТИШ ИМКОНИЯТИНИ ИФОДАЛАЙДИ. COULD ЎРНИДА WAS (WERE) ABLE TO ҲАМ ИШЛАТИЛИШИ МУМКИН:

MAY

MAY – МОДАЛ ФЕЪЛИ МУМКИН БЎЛМОҚ, РУҲСАТ БЕРМОҚ, ИШОНЧСИИЗЛИК, ЭҲТИМОЛЛИК ВА ГИНА КАБИ МАЪНОЛАРНИ ИФОДАЛАЙДИ. MAY МОДАЛ ФЕЪЛИ CAN МОДАЛ ФЕЪЛИ СИНГАРИ TO ЮКЛАМАСИСИСИЗ ҚЎЛЛАНИБ, ДОИМ ЕТАКЧИ ФЕЪЛ БИЛАН БИРГАЛИКДА ГАПДА КЕСИМ ВАЗИФАСИНИ БАЖАРАДИ.

MAY

MAY МОДАЛ ФЕЪЛИ РУҲСАТНИ ИФОДАЛАШ УЧУН ФАҚАТ ҲОЗИРГИ ЗАМОНДА ИШЛАТИЛАДИ, ЎТГАН ЗАМОНДА MIGHT ВА БОШҚА ЗАМОНЛАРДА , MAY МОДАЛ ФЕЪЛИНИНГ ЭКВИВАЛЕНТИ TO BE ALLOWED TO, TO BE PERMITTED TO - МУМКИН, ИЖОЗАТ БЕРМОҚ - БУ ЭКВИВАЛЕНТЛАР ФЕЪЛНИНГ ҲАММА ЗАМОНЛАРИДА МАЖҲУЛ НИСБАТДА ИШЛАТИЛАДИ.

MUST

MUST – МОДАЛ ФЕЪЛИ ИШ – ҲАРАКАТИНИ АМАЛГА ОШИРИШЛИГИНИ, МАЪСУЛИЯТ, БУРЧ, ШАРТ, МАЖБУР, БУЙРУҚ, ҚАТЪИЙ ИЛТИМОС, КЕРАК, МАСЛАҲАТ, ТАКЛИФ ГАПЛАРДА ИШЛАТИЛАДИ.

MUST МОДАЛ ФЕЪЛИ ҚОИДА БЎЙИЧА ЎТГАН ЗАМОНДА ИШЛАТИЛМАЙДИ, У ҲОЗИРГИ ВА КЕЛАСИ ЗАМОНДАГИ ИШ - ҲАРАКАТНИ ИФОДАЛАЙДИ:

MUST

MUST – МОДАЛ ФЕЪЛИНИНГ ЭКВИВАЛЕНТЛАРИ TO HAVE TO БЎЛИБ, У ҲАММА ЗАМОНЛАРДА ҚЎЛЛАНАДИ.
УЛАР:

1. TO HAVE (GOT)/HAS/ (GOT) TO + VERB (ҲОЗИРГИ ЗАМОНДА),
2. TO HAD (GOT) TO + VERB (ЎТГАН ЗАМОНДА) – КЕРАК, ШАРТ, ЗАРУР, ТЎҒРИ КЕЛМОҚ ДЕБ ТАРЖИМА ҚИЛИНАДИ.

TO HAVE TO ФЕЪЛИ БИЛАН КЕЛГАН ГАПЛАРНИНГ СЎРОҚ ВА БЎЛИШСИЗ ШАКЛЛАРИ DO КЎМАКЧИ ФЕЪЛИ ЁРДАМИДА ЯСАЛАДИ.

COMPLETE THESE SENTENCES WITH *MUST OR HAVE TO (IN THE CORRECT FORM). SOMETIMES IT IS POSSIBLE TO USE EITHER, SOMETIMES ONLY HAVE TO IS POSSIBLE.*

1 WELL, IT'S 10 O'CLOCK. I <u>MUST (HAVE TO) GO NOW.</u>

2 ANN WAS FEELING ILL LAST NIGHT. SHE <u>HAD TO LEAVE THE PARTY EARLY.</u>

3 YOU REALLY _______ WORK HARDER IF YOU WANT TO PASS THAT EXAMINATION.

4 MANY CHILDREN IN BRITAIN ________ WEAR UNIFORM WHEN THEY GO TO SCHOOL.

5 LAST NIGHT DON SUDDENLY BECAME ILL. WE _______ CALL THE DOCTOR.

6 ANN _________ WEAR GLASSES SINCE SHE WAS EIGHT YEARS OLD.

7 I'M AFRAID I CAN'T COME TOMORROW. I ___________ WORK LATE.

8 I'M SORRY, I COULDN'T COME YESTERDAY. I ___________ WORK LATE.

9 WE COULDN'T REPAIR THE CAR OURSELVES. WE ________ TAKE IT TO A GARAGE.

10 WHEN YOU COME TO LONDON AGAIN, YOU _______ COME AND SEE US.